

Pila Pahviſta

Hengſtå,

Kolmeſſa Kansſa-puheesſa,

Uſkon Bahwiſtukſeſſi.

—————

Zak. Juteini.

Agt

—————

Wiipurisſa,

Ulos annettu Und. Cedermallerin

Kirja-painoſta muonna 1817.

Personat elli Asian omaiset.

Wiksari, paha hengi.

Ryöpelä, myös.

Kautawa, Pitäjän Seppä, jonga
tykö paha henget maan
päälle tulduansa joutui-
wat.

Ensimmäinen Kanssa-puhe

Helwetissä.

Wilsari. (Itseksensä.)

Minä haluaisin taas lähteä maa-ilmaan ihmisengin suku-kundaa terwehtämään. Beljalin woima on nyt ruvennut ihmeellisesti wähendymään, johonka syh on täällä arwamaton. Kuka tiesi joku lääkäri maassa tietäisi neuwon tätäkin halpauk- tautia vastaan. Koko hänen Waldakundansa on myös jo häwiämässä; ei nyt enää Pakanoitakaan Helwettiin tuomita. Josma saisin kelpo matkakumppanin — — hm, mutta ajat muuttawat Helwetissäkin; Piruilla on tosin vielä Sangarin nimi, waan jäniksen sydän. Ryöpeli olisi ollut tietty mies, joka jo ennengin on siellä waeldanut, mutta hän on hukkunut seurastamme (nätee Ryöpelin laukana) Kufas tuo sarwi-pää tuolla laukana seluen seassa tulifena hehkuu? sillä näyttää olewan vielä jossikin Pirun luondo. (Kulkee lähemmäksi) Kah, Ryöpeli! mutta onduu, eikä liehakoitse syndisten kanssa. (Menen tökö.) Kuingas jaksat, Piru parka, tässä heldeessä?

Ryöpelä.

Hyvin kyllä, niin kuin kukaan tulesa;
mutta melkein kuuma täällä tahtoo olla. —
— — Täälläpä sinäkin, vanha Weljeni,
näihin aikoin waellat.

Wiskari.

Missä, kussas kuin kotonani. Mutta
missä olet sinä itses uuvuttanut? ja kuka
Paawi on sinun raaja-rikoksi saattanut?
Niinbä sinun selkäsikin on wäärä kuin kysy-
mys-merkki, ja händäs suora kuin kynnä-
rö-puu.

Ryöpelä.

Näitä on minulle tapahtunut sitte kuin
minä sinusta muinen Saksan maalla erisin.

Wiskari.

Pitä hywändäs mitä ansainnut olet —
— — kuitengin, leikki siansa saa, kotonsa
koira lbyttää. No, sitte on kappale aikaa
kulunut kuin me viimein yhdessä olimme.
Tehisitö mieles taas matkustamaan maata
kohden? Eikös jo saisi mennä jälle wiloit-
telemaan? Siellä on myös meillä monda
sukulaista, joidenga luonnon pää-omaisuudet
owat, niin kuin meilläkin, kateus lähimmäi-
sen onnen ylitse, ja ilo toisen wahingosta.

Ryöpelä.

Kuingahan liene? Mutta kyllä siellä
viimein oli kurja elämä sukulaistengin seas-
sa.

Wiskari.

Älä huoli yhtäkään. Minä luulen, että ihmisen sukukunta on jo tullut valistetuksi, kuitengin enemmän kuin Lutheruksen aikana, joka meitä kowasti wainosi.

Römpeli.

Se on tosi. Ei sinä aikana luonnon waukutuksiakaan tulkittaisa aivua waiwattu. Silloin wainosi ihminen ihmistäkin uskonsa tähden, ja kaikki wihasiwat armottelemata perkelettä. Juuri tähän aikaan aloin minä julman welhon taikka noidan koutta karsimiseksi Kontun luolassa, Hiton linnan waiheella, joka nyt Römpelin wuoreksi kutsutaan. Noita — — — tässä minun sappeni paisu, oli myöds tuttu Kontun kanssa, jonga tykönä minä useasti kestiä käwin. Tämä noita elli welho, joka oli minun pahin wihamieheni, tuli kerran Kontun pois ollessa luolaan, lumottu köysi kädessä ja silmät nurjin päässä? Woi kuitengin! Minä olin tehnyt itseni näkymättömäksi, mutta ei ollut enää aikaa. Hirsi-puu oli jo mielesfäni; mutta hän pani ainoastansa nuoran mutkan polweeni ja suutitfi päät kallion rakkoon lukein pitkiä noita-lukuja, jotka wielä minun rindaani karmiwat. En minä ensimmäisiä sanoja hänen lorustansa ymmärtänyt, engä enää muistakaan, mutta wiimeiset kuuluiwat näin:

Pysy paula palmikoittu
 kovan kallion raossa,
 kestä kypsy kolmi-säinen,
 jost' on mutka murha-miehen,
 karmaisen kuin kahle-koiran,
 polvi-luuhun lumottuna!
 Mä laske liikkeelle,
 päästä pindeestä Pirua,
 jolla ovat julmat kynnet,
 tora-hambaat suuret suussa,
 sarvet paksut, händä pitkä.

Ei Maan-haldia, ei Tonttukan, joka
 oli kuuluisa voimansa puolesta, woinut
 minua tästä pelastaa. Jos se welho olisi
 Helwettiin joutunut, kyllä olisi minä ovet-
 tanut hänen noitumaan; minä olisi keittä-
 nyt händä Helwetin kattilassa, ja korwenda-
 nut tuli-tiwen sauhussa. Ei ollut minun
 kuitengan niin kauan hätää kuin Tontut,
 Maan-haldiat ja muut Männingäiset elossa
 olivat. Mutta sitte kuin ne kaikki ihmisten
 uskon kautta katosivat, niin oli minulla ai-
 ka ikävä ja watsa tyhjä. Ei auttanut mi-
 nua poru ei parku, ei huuto eikä huokaus.
 Vielä tuo kuuwa-nokka kuolemakin poikkei
 useasti paljasta pilkkaa tekemään. Tämä ir-
 wi-hammas astuu luolan owelle ja sanoo:
 wieläkö iso koira kahleissa on? Onko nä-
 kö? tekisikö mieles silitellä ryppyjä watsas-
 tas. — — — (Purten hammasta.) Jos olisi
 lähemmäksi tullut, minä olisi silmä-läwet-
 tin päästä repinyt. No, ei se hirmu, joka

on luomisen tiros, katoa niin kauan kuin maa seisoo; ei voi ihminen händä tyhjyyteen uskoa; hän tarvitsee hirsi-puuta, jossa miehen poika ei ole vielä koskaan potkinut, eikä koirakan roikkunut.

Koska minä nyt näin Eyllä kauan olin tuskaa kärsinyt, tuli kuitengin viimein yksi viisas vuorta tutkimaan, jossa Tontun luola oli, ja tapasi minun wangiudessa. Hän naurahhti kerran ja kehjitti kohta uskollansa tirouksen, woiman nuorasta. Minä pääsin wallalleni ja olin iloinen, että ei hän myöskin uskonut minua iän-käikkiseen tyhjyyteen.

Wiskari.

Ai, ai! Nyt on syvä Beljalan halpautautiin arwattawa. Usko hywä, usko pahakin, epäily meitä enemmän tiusaa. Jos ei waan Ukko joukkoinensa tyhjään raukeisi ja koko Walda-kunda viimein häwiäisi. — — Sitä suurempi on minulla halu matkkaan lähtea. Sanos nyt suorasti, jos sinä tahdot minulle matka-kumppaniksi tulla.

Ryöpyli.

Tulisin Eyllä mielelläni, waan ei enää jalkaisin; sillä tämä minun polweni tuli noidan nuorassa kowin waiwatuksi. Jos saisimme lainnata pari Helwetin Sota-kaurista; niillä kelpaisi lennättää wasta-maatakin ihmisten kotoa kohden.

Wiksari.

Pitäisi mar Beljalin, joka itse kahteis-
sa istuu, ne meille lainnaaman; ei hän
meille muutaan mafka-kustannusta maksa.

Kypeli.

Wasta vielä silläkin ehdolla tulen mi-
nä sinun kanssas, että en me maan päällä
ilmoita ensingän omaa kieldämme, waan et-
tä me niin kuin nytkin puhumme aina tätä
edes-takaista ihmisen kieldä, ja sanomme:
hyvä, totuus, rakkaus ja niin edes-päin,
sen siaan kuin me omalla kielellämme, taik-
ka pirun puheella, sanomme: paha, walhe
ja wiha. Mikän sekoiittako siellä koskaan mo-
lembia kieliä puheeseemme; sillä mitkä riidat
ja kapinat ovat maassa ennengin sanain ja
kielen murteen tähden nousneet! Ihmiset luu-
lewat me, heidän puheensa jälkeen, pahem-
miksi ja ilkeimmiksi kuin me olemme, kos-
ka me kutsomme heidän hyvänsä pahaksi ja
pahansa hyväksi.

Wiksari.

Se on tosi. Pahuus ja Perkele on yhä
tä heidän mielestänsä. He sanovat kyllä:
ei nimi miestä pahenna, jos ei mies nimeä.
Kuitengin ovat he luulleet me, meidän ni-
memme tähden, shypäiksi kaitkeon pahuuteen
heidän keskellänsä, ehkä syy on ollut joko
heidän tyhmyydessänsä, totutuisa tarwoissan-
sa, taikka muiden wiettelewäisissä esi-merkissä.

Ryöpelä.

Tässä muistuu minun mieleeni, kulta-
ga yksi riivattu ajoin kerran, minun läsnä
ollessani, hermoisensa metelään suohon, jos-
sa se viimein peräti maipui — — — Eohja
huutaa hän korkealla äänellä: jo sen Perke-
le wei? Ja minä olin kuitengin wiaton
kuin äsken syndynyt lapsi.

Wiskari-

Hm, hä, hm! niin se on maa-ilmas-
sa; sytön saa siellä monesti syyn kanda; ;
pieni pahan-tekijä hirtetään, suuri on usein
hirttojänä. Mutta, aika kuluu, jos ennen
kukon laulua mielitään maassa oloa.

Ryöpelä.

Endäs Pukit?

Wiskari.

Rah, Paawi! Jahka minä juoksen
Beljalin tykö. (Lähtee juoksemaan.)

Ryöpelä. (Itseksensä.)

Saa nähdä jos kauriita lähtee, kyllä
tällä polwella nyt hiljaa jalkaisingin kulkisi.
Mutta, jos kauriit saadaan, se on sitä pa-
rembi. — — — (Wiskarille, joka wihaisena takai-
sin tulee.) Missäs Pukit — — — ?

Wifari.

Ei ollut ukko mielisänsä; ei nyt Kahle-
toiran händä ensingän lieyunut, jolla hän
mieli-suostonsa ilmoittaa.

Ryöpelä.

O! sarmisen sikiä! Mikä nyt jälle tuo-
noon pisti?

Wifari.

Hän pelasi Forttia Rikkaan Miehen
kanssa, ja waimainsa wälillä teki Mikas
Mies hänen kolme kertaa mylly-matiksi.

Ryöpelä.

Miin, ihminen on monesti tarkem-
bi kuin itse Perkele, erinomattoin täällä,
jossa ei rikkaus ja hekuma händä enää se-
koita.

Wifari.

Kyllä on meidängin Isändä muutoin
wiekas, ehkä hän pelissä usein voitetaan.
Muistatkos kuinga Engeli Mikaeli hänen
muinen Sota-pelissä löhlytti?

Ryöpelä.

Muistan kyllä, muistan kyllä; silloin
oli tuska joka hengellä.

Wiksari.

Lähde nyt, Welji kulda, jalkaisin liik-
keelle, jos polwes suingin myöden andaa,
koska kauriita turhasti säästetään.

Ryöpyli.

Lähdetään warhemmin, kuljetaan hiljem-
min. Ei meidän tarwitse nyt jalkaisin mat-
kalla niin tehdä, kuin huonot herrat maan
päällä, jotka tyhmyydessä aikansa wiettävät,
ja sitte leiskaten wieraan hewoisen turmele-
wat.

Wiksari,

Oikein Weljeni! tehdään lähtää. — —
— Ei sitte muuta kuin matkalle (he lähtewät).

Toinen Kanssa-puhe

Ilmasa.

Wiksari,

Uh! ilma on joksiin kylmä tottumatto-
malle.

Ryöpyli.

Jos ehdittäisi pian maahan, että pääs-
säisi tuleen lämmittelemään.

Wiksari.

Jaa, joka tietäisi missä ihmisiä asuu,
että tulda saataisi.

Kyöveli.

Kuka tiesi he vastaavat, jos minä
huuhuan — — — hu-huh! ha-hu-huh! —
— — Ei kuulu ketään. He makaavat ras-
kaasti.

Wiksari.

Mennään waan rohkeasti eteen päin;
tyllähän jokuu ennen kukan laulua tawa-
taan, ehkä meidän matkamme on joksikin
myöhästynyt.

Nautawa. (Härätesänsä wuoteel-
la, omassa majassansa.)

Hei! Kuka se niin huutaa? Kowa se
ääni on härjängin mylwinäksi — — —
(Kähtee ulos ruwasta).

Piirut tulewat kello yhden ja kahden
välillä yöllä tähdessä muodossansa
Sepän pihalle että maa järähtää.

Kolmas Kanssa-puhe

Nautawan pihalla.

Wiksari.

Jo ensimmäinen temppu tehtynä on.

Kyöpelä.

Temppu tehtynä, seitsemän tekemätä.

Nautawa. (Nähdesänsä Perseleet pihalla.)

Hui! Hirmuja! (Putoo istuallensa peljästyksestä, mutta nousee jälle ylös ja rohvaisee itsänsä siunauksilla ja ristillä.)

Wiksari. (Sepälle.)

Mikä mies sinä olet?

Nautawa.

Pitäjän Seppä, wapa-sukuinen Herra
— — — Herra, Pää-persele!

Kyöpelä (Seisoen taembana).

Se hyvä, se hyvä. (Hiljaa Wiksarille).
Rukoile ahjoon päiwä-siaa.

Wiksari (Sepälle ja iskein silmää Kyöpelille).

Wai niin, wai Pitäjän Seppä. Kyllä jo taitaa kappale yöstä olla kuluneena.

Nautawa.

Rukko laulaa kofta, minun luuloni jälkeen, ensimmäisen hetken.

Wiksari.

Kyllä kaiteti se niin ongin. — — —
Meidän wacellus-aitamme maan päällä on

ainoastansa puoli-yöstä kufon lauluun joka
wuoro-kausi.

Kautawa.

Niin aina sanotaan olewan.

Wiksari.

Saisimmekos me luvan lewätä sinun
ahjossas tulewaan puoli-yöhdn asti, koska
aika on jo niin kulunut.

Kautawa.

Hui, hai! Et te, hyvät Herrat, mi-
nun pajaanikan mahdu.

Kyöpeli.

Hum! Kyllä me muutamme itsemme
niin pieniksi kuins tahdot.

Kautawa.

Mutta minun ahjoni on vielä kuuma
eikäiseldä. (Hiljaa itsessensä) Jos meniswät
sen huomaa ja hälduun!

Wiksari.

Kuuma eikäiseldä? Sitä parempi; et
me ole tottuneet kylmään elämään.

Kautawa. (Kunniesten kor-
wansa taustaa).

Pitäkää sitte hyvänänne. — — — Mi-
nä menen edellä paikkoja siwoamaan, jos

Herrat tahtowat tässä wähdän wiipyä. (Hän mence).

Wiksari.

Mene, mene, Weikkoinen!

(Pahat henget keskenänsä Sepän pihalla).

Ryöpyli.

Muistakan nyt waan puhua taitawasti ihmisen tiellä; kylläpä näyttä tämäkin kiiwaaksi mieheksi; kyllä on tälläkin karmias ja karsas katsando.

Wiksari.

Ei hätää ole. Kaswot owat tosin monesti sydämen tulleki, waan ei aina tapain todistus.

Nautawa. (pajassa itsensä.)

Kyllä näiden Junkkarien juonet tunne-
taan. Ah! jos nyt olisi minulla pari kel-
po paja-miestä; en mar minä kauan heitä
kaunistelisi. — — — Mutta, jos minä
woisin saada he, lupauksensa jälkeen, muut-
tamaan itsensä niin pieniksi, että he mahtui-
sivat kulkemaan oran läwestä, koska minä
he pajaan lasten, että minä saisin saatanat
säkkiin — — — Kyllän sitte osaisin wasa-
raa liikuttaa. — — — Totta minä kous-
tia koetan; lienekö wiattoman walhekan hä-
dän edestä kielty, koska se syhtömän wa-
hingoittamata tapahtua taitaa? Tällä ta-

Walla tohtii ihminen kuka tiesi wäärälläkin
mammonalla hyödytystä etsiä?

Kukko lykkää naulan kannan awaimen
reikään, että ei awaimen kielen pitä-
nyt luffuun sopiman; wetää owen kii-
ni peräsänsä; iskee tullen abjoon ja
pistää oran kuumenemaan; pitelee
mielä tuhjää soti-salkkia, mutta hawait-
see pohjassa pari läpää; — — — nä-
kee siinä samassa kewäärin nurkassa, ja
sanoo:

Ah! jos minä saisin he menemään ke-
wäärin piippuun. — — — Hangittu, täys-
tetty, kätödn syteen taitka sarveen! (Kaatas
kourallisen runtia pöyhyn).

Wiskari. (Kömpelille kufon
laulaessa.

Jo Kukko parkuu! Kengasta tarwitjisi
jokainen haljennut sarwi.

Kömpeli.

Ei haita mitään; juoksen peräsä po-
jaan. (Pirut juoksewat).

Kautawa (Huuta juuri k-
loin pajassa:

Hoi, hoi! Herrat, hoi!

Wiskari.

Hoi, hä! tässä ollaan owen takana.

Kau

Rautawa. (Paiassa).

Andakai andeeksi, hyvät Herrat, että minä huutamaan rupeisin, koska en päässyt oikein kutsumaan; tuuli paistasi oven lukkuun, eikä tätä saa sisä-puolelta auki. — — — Kiertäkai avainda, Herraiseni! — — — wäändäkai, wäändäkai! se on joksikin tangea lukku.

Ryöpelä.

Kyllä, kyllä — — — kyllä wäännetään.

Wilsari (Wäänndän avainda hambaat irwisä).

Häh, Saksan saatana! — — — ei tätä saa — — — jo awain katkesi.

Rautawa.

Mitäs sitte tehdään? — — — Odotakai wähän aikaa, minä poltan raudalla lämen oween, jos Herrat tahtowat lupauksensa jälkeen tehdä itsensä pieniksi ja tulla siitä sisälle.

Ryöpelä.

Joudu pian, Ystäväsieni, joudu pian!

Rautawa.

Niin kuin liekki, hyvät Herrat!

(Sieppaa oran ahjosta yhteen ja kes-
wäärin nurkasta toiseen läteensä,
polttamalla lämmen oven ja asettaa keswää-
rin suun lävelle).

Kah niin! nyt on valmis.

Wiskari. (Köypelille).

Minä menen edellä, tule sinä perässä-
ni. (Wetäin itsensä pyssyn piippuun). Tämä mies
taitaa olla pyssy-seppäkin, koska ruudin haj-
su vastaan tulee. — — — Piskäpä tämä
reikä — — — paksupa tämä ovi on.

Köypeli (Jäljessä).

Paksu aina tuntuu olewan.

Kautawa, (Kuullen molempain
äänen piipussa, lau-
kaisee keswäärinsä).

Puh — pou!

Pirut (Kautawa pajasta).

Hi, woi! woi hirmua! O! kirkas tuli
ja leimaus! (Tuulissa pilwissä pois mennessänsä)
Lulkon tänne murha-miesten pesään tuhan-
nen tuhatta Paawia, waan en me, waiwai-
set henget!

~~312. III. 98.~~

Isom. haunola. l.

MB9575

x

